

סוטה כט

א"ר יהושע: מי יגלה עפר מעיניך רבן יוחנן בן זכאי, שהיית אומר: עתיד דור אחר לטהר ככר שלישי, שאין לו מקרא מן התורה שהוא טמא, והלא ר' עקיבא תלמידך מביא לו מקרא מן התורה שהוא טמא, שנאמר: **כַּף אֶרֶץ מְטוּחָה אֵינָהּ.** **קושי:** ומאחר דאין לו למה טמא?

תירוץ: אמר רב יהודה אמר רב: מן התורה אין לו, מדין קל וחומר יש לו:

הנושא	הדין הקל	החמור
הנושא	טבול יום	ככר שני
הקולא/חומרה שבו	מותר בחולין	פסול בחולין
ההלכה בקשר לעניינינו	פסול בתרומה	אינו דין הוא שיעשה שלישי בתרומה

קושי: מה לטבול יום שכן אב הטומאה!

תירוץ: תיתי מטבול יום דשרץ.

קושי: מה לטבול יום דשרץ שכן במינו אב הטומאה!

תירוץ: כלי חרש יוכיח.

קושי: מה לכלי חרש שכן מטמא מאוירו!

תירוץ: טבול יום יוכיח. וחוזר הדין, לא ראי זה כראי זה ולא ראי זה

כראי זה, הצד השהו שבהן – (שמותרין בחולין) שטמאין (לפי גירסת רש"י) ופוסלין בתרומה, כל שכן ככר שני שפוסל בחולין דפוסל בתרומה.

הסבר המשך דברי המשנה: ממה חשש רבן יוחנן בן זכאי שיגידו אחרים: ודור אחר פריך: מה להצד השהו שבהן שכן יש בהן צד חמור.

תגובת רבן יוחנן בן זכאי: ורבן יוחנן בן זכאי? צד חמור לא פריך.

תניא, אמר רבי יוסי: מניין לרביעי בקודש שפסול? ודין הוא:

הנושא	הדין הקל	החמור	בקושיית ר' יוחנן
הנושא	מחוסר כיפורים	שלישי לטומאה	אוכל הבא מחמת טבול יום
הקולא/חומרה שבו	מותר בתרומה	פסול בתרומה	פסול בתרומה
ההלכה בקשר לעניינינו	פסול בקודש	אינו דין הוא שיעשה רביעי בקודש	אינו עושה רביעי בקודש

ולמדנו שלישי לקודש מן התורה, ורביעי מקל וחומר.

שאלה: שלישי לקודש מן התורה מנלן? דכתיב: (ויקרא ז) **והבשר אשר יאצ ככף טמא כף יאכף,** מי לא עסקינן דנגע בשני? ואמר רחמנא: **כף יאכף.**

קושי על ר' יוסי: אמר ר' יוחנן: טעם בריבי איני יודע מה הוא, שהרי תשובתו בצדו: אוכל הבא מחמת טבול יום יוכיח, שפסול בתרומה ואינו עושה רביעי בקודש! דתניא,

אבא שאול	ר' מאיר	חכמים
לטמא שנים ולפסול אחד נחשב ראשון ועושה שני ושלישי ורביעי	מטמא אחד ופוסל אחד נחשב שני ועושה ושלישי ורביעי	כשם שפוסל אוכלי תרומה ומשקי תרומה, כך פוסל אוכלי קודש ומשקי קודש נחשב שני אבל רק לעשות שלישי בתרומה ובקודש אבל לא רביעי

דחייה לקושי: מתקיף לה רב פפא: ממאי דר' יוסי כרבנן סבירא ליה? דילמא כאבא שאול ס"ל, דאמר: לטמא שנים ולפסול אחד!

תירוץ לדחייה: אי סלקא דעתך כאבא שאול ס"ל, ליתיה לרביעי בקודש מאוכל שבא מחמת טבול יום:

הדין קל	הדין החמור
אוכל הבא מחמת טבול יום	שלישי הבא מחמת שני
הטבול יום בעצמו מותר בחולין (מעשר שני)	דשני גופיה אסור בחולין
עושה רביעי בקודש	אינו דין שעושה רביעי בקודש

